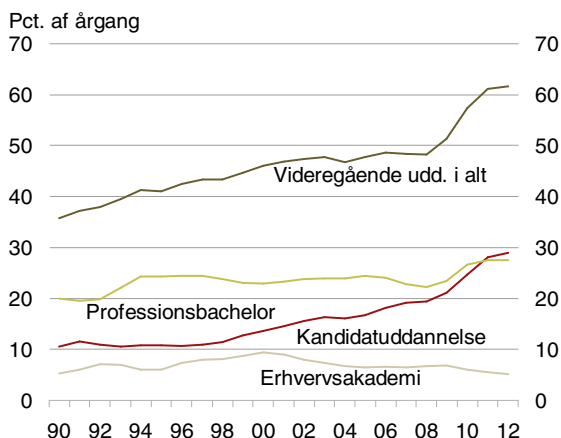

Figur 6.3 Forventet gennemførelse 25 år efter 9. klasse, 1990-2012

Anm.: Baseret på profilmodellen 2012. Professionsbachelor er inkl. de universitetsbachelorer, som ikke har fuldført en kandidatuddannelse.
Kilde: UNI-C Statistik og Analyse.

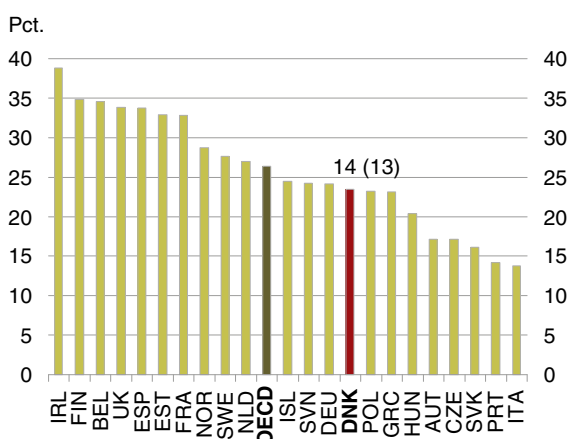
Det er regeringens målsætning, at 60 pct. af en årgang skal have en videregående uddannelse, heraf 25 pct. en kandidatuddannelse. Med det nuværende uddannelsesmønster overopfyldes regeringens mål.

Arbejdsmarkedstilknøytning

Gevinsten ved uddannelse øges, når dimittendernes kompetencer matcher virksomhedernes behov.

I Danmark har 24 pct. af de beskæftigede i den private sektor en videregående uddannelse. Det er lidt under OECD-gennemsnittet, se figur 6.4.

Figur 6.4 Beskæftigede med en videregående uddannelse i den private sektor, 2013

Anm.: Tallene dækker kun europæiske OECD-lande.
Kilde: Eurostat, specialkørsel.

Produktivitetskommissionen har vist, at sammenlignet med andre lande udgør højtuddannede en mindre

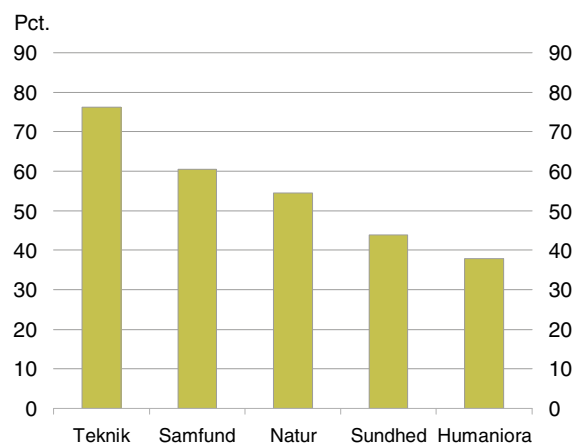
andel af beskæftigelsen i særligt de private serviceerhverv.¹

Det er regeringens mål, at Danmark skal være blandt de fem europæiske OECD-lande med den højeste andel af højtuddannede i den private sektor i 2020.

Blandt dimittender fra universiteterne er det hovedsageligt dimittenderne fra det tekniske, naturvidenskabelige eller samfundsvidenskabelige fagområde, der finder beskæftigelse i den private sektor, se figur 6.5. Derudover finder dimittender fra erhvervsakademiuddannelser i høj grad beskæftigelse i den private sektor, se Factbook.

Når sundhedsvidenskabelige kandidater i mindre grad finder beskæftigelse i den private sektor, skal det ses i sammenhæng med, at det danske sundhedsvæsen overvejende er offentligt.

Figur 6.5 Andel privatansatte universitetsuddannede efter fagområder, 2013

Anm.: Kandidatuddannede fra universiteterne.
Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

59 pct. af dimittenderne med en videregående uddannelse er uddannet inden for teknik, natur eller samfund. Det er lige over gennemsnittet i OECD, se Factbook.

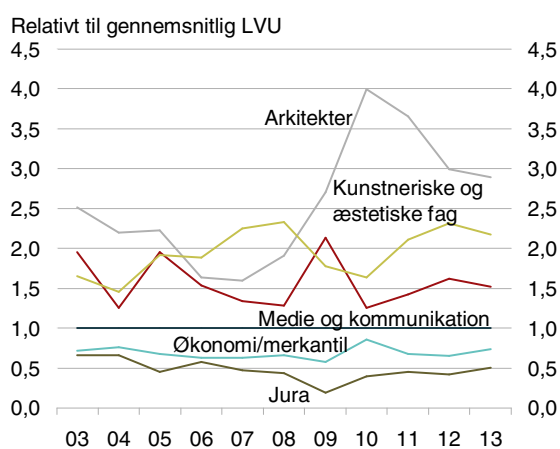
Ledigheden blandt dimittenderne er blandt andet et udtryk for, om dimittendernes kompetencer efterspørges på arbejdsmarkedet, men afhænger også af fx konjunkturudviklingen. Ved at sammenligne ledigheden blandt dimittenderne fra de enkelte uddannelser med den gennemsnitlige ledighed, renses til dels for effekten af konjunkturerne. Sammenligningen kan således give en indikation på uddannelsens relevans

¹ Produktivitetskommissionen, Danmarks produktivitet – hvor er problemerne?, 2013.

for arbejdsmarkedet. Herved fremgår det, at der er visse uddannelser, hvor dimittenderne over flere år har betydelig merledighed end den gennemsnitlige dimittend.

For de lange videregående uddannelser er dimittender fra fx medie og kommunikation, kunstneriske og æstetiske uddannelser samt arkitekter mere ledige end den gennemsnitlige dimittend fra lange videregående uddannelser. Derimod er blandt andet dimittender fra økonomi og merkantile uddannelser samt jurister mindre ledige, se figur 6.6.

Figur 6.6 Relativ ledighed, dimittender fra udvalgte lange videregående uddannelser, 2003-2013

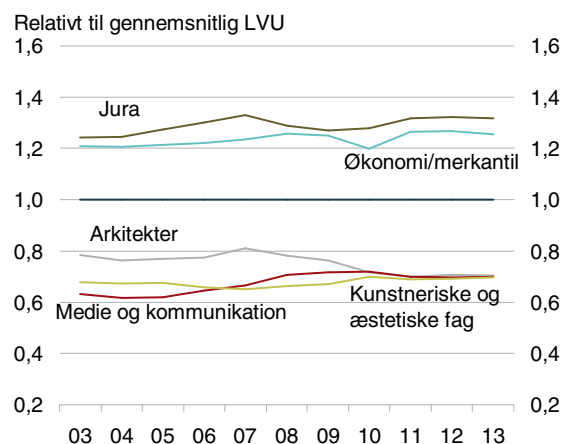
Anm: Værdien 1 svarer til den gennemsnitlige ledighed for personer med en lang videregående uddannelse. Opgørelsen inkluderer personer, som primo året har været dimittender i 5-15 år med den pågældende uddannelse som deres højest fuldførte uddannelse. Se Factbook for samtlige videregående uddannelser.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Fra de mellemlange videregående uddannelser har blandt andet dimittender fra ernæringsuddannelser og kunstneriske og æstetiske fag en forholdsvis høj ledighed. Det samme er tilfældet for dimittender fra blandt andet biologi på de korte videregående uddannelser, se Factbook.

For flere uddannelser ses en negativ sammenhæng mellem dimittendernes ledighed og deres indkomst, når de er i beskæftigelse. Fx har dimittender fra arkitektur henholdsvis medie og kommunikation en relativ høj ledighed og en relativ lav indkomst sammenlignet med gennemsnittet af dimittender med lange videregående uddannelser. Det omvendte er tilfældet for dimittender fra økonomi og merkantile uddannelser samt jurister, se figur 6.7.

Figur 6.7 Relativ indkomst, dimittender fra udvalgte lange videregående uddannelser, 2003-2013

Anm: Værdien 1 svarer til den gennemsnitlige lønindkomst for personer med en lang videregående uddannelse, som har været dimittender i 5-15 år. Lønindkomsten er en opgørelse over månedsførtjeneste for fastlønnede i årene 2003-2012. Fra 2012-2013 er anvendt standardberegnet månedsførtjeneste. Se Factbook for samtlige videregående uddannelser. Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

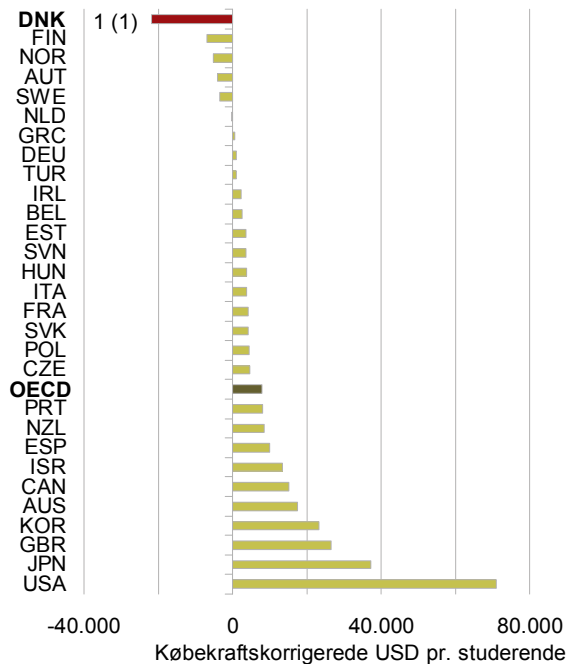
Der er generelt mindre spredning i dimittendernes relative indkomst end deres relative ledighed. Det gælder både inden for korte, mellemlange og lange videregående uddannelser, se Factbook.

Økonomisk incitament til uddannelse

Tilskyndelsen til at tage en videregående uddannelse afhænger blandt andet af den enkeltes omkostning herved. Støtte til studerende under uddannelse gør det mere attraktivt at tage en uddannelse og sikrer, at flere har muligheden. Derudover påvirkes den enkeltes incitament til at tage en videregående uddannelse af den forventede efterfølgende løn og mulighed for beskæftigelse.

I mange OECD-lande har de studerende omkostninger ved at tage en videregående uddannelse. Det omvendte er gældende for danske studerende, se figur 6.8. Det skyldes, at i Danmark betales udgifterne til uddannelse af staten samtidig med, at studerende modtager uddannelsesstøtte, SU.

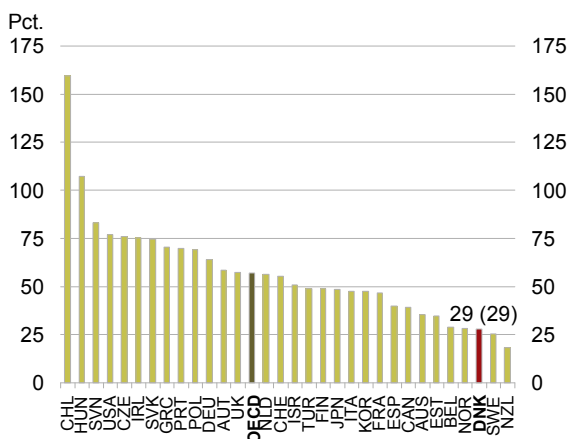
Figur 6.8 Studerendes samlede nettoomkostninger til videregående uddannelse, 2009

Anm.: Studerendes nettoomkostninger er summen af omkostningerne til brugerbetaling og andre studierelaterede udgifter fratrukket studiestøtte. Nettoomkostningerne er angivet i nutidsværdier og justeret for de forskellige landes prisniveauer ved hjælp af købekraftspariteter.
Kilde: OECD og egne beregninger.

Incitamentet til at tage en uddannelse afhænger også af gevinsten herved. Den gennemsnitlige disponible indkomststigning ved at tage en videregående uddannelse sammenlignet med en ungdomsuddannelse er i Danmark blandt de laveste i OECD, se figur 6.9.

Figur 6.9 Relative løngevinst ved videregående uddannelse ift. ungdomsuddannelse, 2011

Anm.: Forskel i disponibel indkomst ved en videregående uddannelse relativt til en ungdomsuddannelse for 25-64-årige. For en del af landene er data opgjort i perioder forud for 2011, se Factbook.
Kilde: OECD.

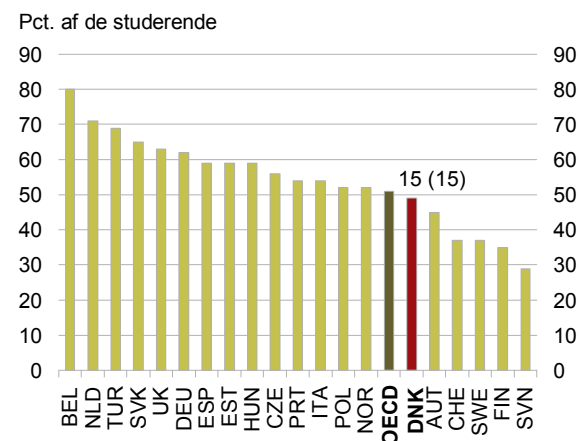
Danmarks forholdsvis lille forskel i disponibel indkomst skyldes blandt andet en relativt lille spredning i lønindkomsten og den progressive indkomstbeskatning.

Alder ved fuldførelse

Gennemfører studerende uddannelsen tidligere, står de til rådighed for arbejdsmarkedet med deres erhvervede kompetencer i længere tid. Derved øges gevinsten ved uddannelse for den enkelte og for samfundet.

Andelen af studerende, der gennemfører deres videregående uddannelse, inden de fylder 26 år, er i Danmark i den nederste tredjedel af OECD-landene, se figur 6.10.

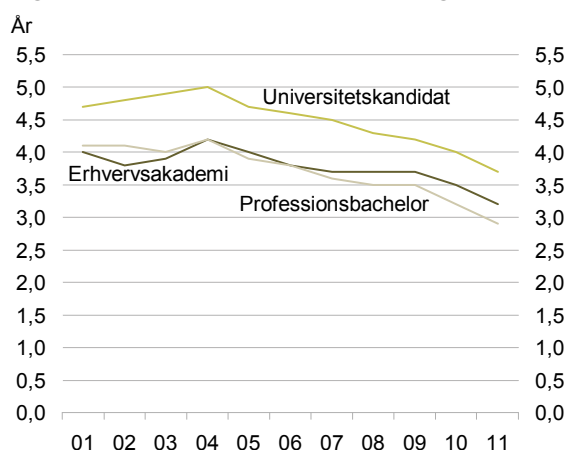
Figur 6.10 Andel af dimittender der er 25 år eller yngre, 2012

Anm.: Tallene dækker kun europæiske OECD-lande. Vedrører første gennemførte videregående uddannelse, herunder universitetsbacheloruddannelser. For TUR er data fra 2011.
Kilde: Eurostat og egne beregninger.

En forholdsvis høj alder blandt danske studerende skyldes til dels forsinkelser før og under uddannelse. Den største del af det ekstra tidsforbrug fra afslutning af folkeskolen til færdiggørelse af en videregående uddannelse skyldes uddannelsespause. Det udgør mellem 50 og 65 pct. af mertidsforbruget, se Factbook. For kandidatuddannelserne er studieforlængelse også en stor årsag til forsinkelse og udgør 26 pct. af mertidsforbruget.

Det ekstra tidsforbrug blandt danske studerende er dog faldet siden 2004. I gennemsnit bruger danske studerende 3,7 år ekstra i forløbet fra folkeskolen til afslutning af en kandidatuddannelse. Studerende på erhvervsakademi og professionsbachelor bruger henholdsvis 3,2 år og 2,9 år ekstra, se figur 6.11.

Figur 6.11 Forventet ekstra tidsforbrug, 2001-2011

Anm.: Baseret på profilmodellen 2010. Mertidsforbrug består af 10. klasse, dobbelt ungdomsuddannelse, uddannelsespause, studieskift og studieforlængelse (rest tid).

Kilde: UNI-C Statistik og Analyse.

Gennemførte og større planlagte initiativer

Gennemførte initiativer:

- **Aftaler om Vækstpakke 2014.** Uddannelsesinitiativer i vækstpakken, herunder øget brug af dimensionering af de videregående uddannelser, et enklere uddannelsesudbud og bedre faglige miljøer, større gennemsligtighed ved valget af videregående uddannelse samt flere uddannelsespladser til Det Blå Danmark.
- **Handlingsplan for internationalisering af de videregående uddannelser – del 2.** Regeringen har præsenteret Danmark – et attraktivt uddannelsesland - 2. del af regeringens internationaliseringshandlingsplan, som fokuserer på at tiltrække og fastholde de dygtigste internationale studerende.
- **Styrket talentindsats på de videregående uddannelser.** Folketinget vedtog i juni 2014 lov om en styrket talentindsats på de videregående uddannelser, herunder mulighed for udmærkelse på eksamensbeviset og mulighed for at tage ekstra ECTS-point på en uddannelse.
- **Reform af pædagoguddannelsen.** Folketinget vedtog i december 2013 lov om reform af pædagoguddannelsen. Reformen indebærer blandt andet tre specialiseringer, som har til formål at løfte fagligheden, styrke sammenhængen med praksis samt gøre pædagoguddannelsen mere relevant for arbejdsmarkedet.

Større planlagte initiativer:

- **Kvalitet og relevans i de videregående uddannelser.** Regeringen har nedsat Udvalget for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelser. Der er allerede fulgt op på en række af anbefalingerne fra udvalgets første rapport fra april 2014 med vækstpakkens uddannelsesinitiativer. Udvalget vil komme med yderligere anbefalinger i løbet af 2014.
- **Analyse af taxameterordning.** Regeringen har igangsat en analyse af uddannelsesinstitutionernes omkostningsstruktur i forbindelse med udbud af uddannelse. Baggrunden er, at regeringen, som det fremgår af regeringsgrundlaget, ønsker et mere hensigtsmæssigt tilskudssystem, der i højere grad understøtter høj kvalitet i uddannelserne.
- **Udviklingskontrakter med videregående uddannelsesinstitutioner.** Der skal for første gang indgås udviklingskontrakter for alle 37 videregående uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet i samme forhandlingsforløb og med identiske pligtige mål for alle institutionstyper. Kontrakterne skal gælde for 2015 til og med 2017, og de fem pligtige mål er: 1) Bedre kvalitet i uddannelserne, 2) større relevans og øget gennemsligtighed, 3) bedre sammenhæng og samarbejde, 4) styrket internationalisering og 5) øget social mobilitet. Institutionerne vælger herudover 3-5 selvvalgte mål som en del af udviklingskontrakten.